

Nr 9

Av fru **Segerstedt Wiberg** och fru **Hamrin-Thorell**, *angående stödet till boxningsporten.*

(Lika lydande med motion nr 10 i Andra kammaren)

Stockholm den 12 januari 1968

Ingrid Segerstedt Wiberg (fp)

Ruth Hamrin-Thorell (fp)

Nr 10

Av herr **Wanhainen m. fl.**, *om efterskänkande av rättegångskostnader i visst mål, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 12 i Andra kammaren)

Vitsaniemi byamän har genom nyligen meddelat utslag i högsta domstolen förlorat rätten till laxfiske i Torne älv. I tidigare avkunnade enhälliga domar har häradsrätt och hovrätt funnit byamännen vara ägare av laxfisket i Vitsaniemi. I högsta domstolen förlorade byamännen målet med fyra röster mot två. I själva rättsfrågan finns ingenting mera att göra.

Processen har varit långvarig och vållar byamännen enorma ekonomiska uppoffringar. I flera fall är det fråga om att byamän, av vilka de flesta lever av småbruk och befinner sig i små ekonomiska omständigheter, hotas av att få gå från gård och hem. Byamännen i Vitsaniemi är till antalet 52. Deras medelålder överstiger 50 år.

Processen, som kronans ombud fört vidare till hovrätten och sedermera till högsta domstolen, har åsamkat byamännen oerhörda kostnader, som man från början inte kunde förutse. Byamännens egna rättegångskostnader uppgår för närvarande till 467 998 kronor. Ändå har inte deras lekmannaombud vid rättegångstillfällena debiterat byalaget någon ersättning för inkomstbortfall m. m. Genom högsta domstolens utslag har byamännen solidariskt förpliktats att betala kronans kostnader i målet med 88 052 kronor och 30 öre.

År 1949 inleddes processen för att skapa klarhet i de synnerligen invecklade äganderättsförhållandena till laxfisket i Vitsaniemi. Genom den enhälliga domen i häradsrätten fann byamännen målet vara avgjort till sin fördel och i enlighet med rättsuppfattningen i bygden. Byamännen åberopade nämligen urgammal hävd och nyttjanderätt som sedermera blivit utsatt för förändringar. Kronans ombud förde emellertid målet vidare till högre instanser, och kostnaderna började därmed stiga på ett alltmer oroväckande sätt. Under denna tid minskade byamännens inkomster år för år av småbruket liksom av laxfisket. Kostnaderna för processen kom därför att i allt större omfattning finansieras genom enskilda lån. När det länge väntade utslaget från högsta domstolen kom i oktober 1967 blev situationen nära nog ohållbar för byalaget. Många av byamännen har stor försörjningsbörd och minskade utkomstmöjligheter på grund av strukturförändringar m. m. Härtill kommer nu bortfallet av inkomster från laxfisket. De sociala vådorna är uppenbara.

I den så uppkomna situationen kan det inte anses rimligt att Vitsaniemi byamän, som dock genom processen skapat klarhet i fiskerättsförhållandena, ensamma skall bära skuldbördan för en så kostnadskrävande process som får anses ha prejudice-
rande verkan. Ekonomiska skäl bör inte få lägga hinder i vägen att, som i detta säregna mål, hävda sin rätt.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslår vi,

att riksdagen måtte besluta att efterskänka kronans fordran för ersättning för rättegångskostnader i målet 88 052 kronor och 30 öre, samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om prövning angående skälig ersättning till Vitsaniemi byamän av allmänna medel för deras egna rättegångskostnader i målet.

Stockholm den 12 januari 1968

Lennart Wanhainen (s)

Uno Hedström (s)

Bertil Strandberg (h)

Thure Dahlberg (s)

Per Jacobsson (fp)
